

ΑΑ Εκατοντάδα περί αγάπης

1. Η Αγάπη είναι μια αγαθή διάθεση της ψυχής, η οποία την κάνει να μην προτιμά κανένα από τα όντα περισσότερο από τη γνώση του Θεού. Είναι όμως αδύνατο να φτάσει να αποκτήσει σταθερά αυτή την αγάπη όποιος έχει κάποια εμπαθή κλίση σε κάτι από τα γήινα.

2. Την αγάπη την γεννά η απάθεια. την απάθεια τη γεννά η ελπίδα στο Θεό. την ελπίδα, η υπομονή και η μακροθυμία. Αυτές τις γεννά η καθολική εγκράτεια. την εγκράτεια, ο φόβος του Θεού. το φόβο του Θεού τον γεννά η πίστη.

3. Εκείνος που πιστεύει στον Κύριο, φοβάται την κόλαση. Κι εκείνος που φοβάται την κόλαση, εγκρατεύεται από τα πάθη. Εκείνος που εγκρατεύεται από τα πάθη, υπομένει όσα τον θλίβουν. Εκείνος που υπομένει όσα τον θλίβουν, θα αποκτήσει την ελπίδα στο Θεό. Η ελπίδα στον Θεό απομακρύνει το νου από κάθε εμπαθή κλίση προς τα γήινα. Και όταν χωριστεί από αυτήν ο νους, θα αποκτήσει την αγάπη προς το Θεό.

4. Εκείνος που αγαπά το Θεό, πάνω από όλα τα κτίσματά Του προτιμά τη γνώση Του κι αδιάλειπτα με πόθο την προσμένει.

5. Αν όλα τα όντα έγιναν από το Θεό και για το Θεό, και ο Θεός είναι καλύτερος από τα δημιουργήματά Του, εκείνος που εγκαταλείπει το Θεό και στρέφεται στα χειρότερα, φανερώνεται ότι προτιμά περισσότερο τα δημιουργήματα από το Θεό.

6. Εκείνος που έχει προσηλωμένο το νου του στην αγάπη του Θεού, καταφρονεί όλα τα ορατά, και το σώμα του ακόμη, σαν να είναι ξένο.

7. Αφού η ψυχή είναι ανώτερη από το σώμα και ασυγκρίτως ανώτερος από τον κόσμο ο Δημιουργός Θεός, εκείνος που προτιμά το σώμα από την ψυχή και τον κόσμο από το Θεό που τον δημιούργησε, αυτός δε διαφέρει διόλου από αυτούς που λατρεύουν τα είδωλα.

8. Εκείνος που χώρισε το νου του από την αγάπη του Θεού και τη θεωρία, και τον έχει δεμένο σε κάποιο από τα αισθητά, αυτός είναι που προτιμά το σώμα από την ψυχή και τα κτίσματα από το Θεό που τα δημιούργησε.

9. Αν η ζωή του νου είναι ο φωτισμός που δίνει η πνευματική γνώση, κι αυτόν τον γεννά η αγάπη προς το Θεό, ορθά έχει λεχθεί πως δεν είναι τίποτε πιο μεγάλο από τη θεία αγάπη.

10. Όταν με τον έρωτα της αγάπης ο νους μεταβαίνει προς το Θεό, τότε δεν έχει διόλου αίσθηση για κανένα από τα κτίσματα. Καθώς καταφωτίζεται από το θείο και άπειρο φως, γίνεται αναισθητός για όλα τα κτίσματα, όπως τα μάτια δεν βλέπουν τα άστρα όταν ανατέλλει ο ήλιος.

11. Όλες οι αρετές βοηθούν το νου για να αποκτήσει τον θείο έρωτα, περισσότερο όμως από όλες η καθαρή προσευχή. Γιατί με αυτήν ο νους παίρνει φτερά και πετά προς το Θεό και βγαίνει έξω από τα όντα.

12. Όταν ο νους αρπαχθεί μέσω της αγάπης από τη θεία γνώση, και αφού βρεθεί έξω από τα όντα, αισθάνεται την απειρία του Θεού. τότε, όπως συνέβη στον Ησαΐα, από την έκπληξη έρχεται σε συναίσθηση της μηδαμινότητάς του και λέει με κατάνυξη τα λόγια του προφήτη: «Ω εγώ, ο άθλιος, τι συντριβή νιώθω! Εγώ, ένας άνθρωπος που έχω χείλη ακάθαρτα, και ανάμεσα σε λαό που έχει χείλη ακάθαρτα κατοικώ, είδα με τα μάτια μου τον Βασιλέα, τον Κύριο Σαβαώθ.

13. Όποιος αγαπά το Θεό, δεν μπορεί να μην αγαπήσει και κάθε άνθρωπο σαν τον εαυτό

του, αν και τον δυσαρεστούν τα πάθη εκείνων που δεν έχουν ακόμη καθαριστεί. Γι'αυτό χαίρεται με αμέτρητη και ανέκφραστη χαρά για τη διόρθωσή τους.

14. Ακάθαρτη είναι η ψυχή που είναι γεμάτη από κακούς λογισμούς, από επιθυμία και μίσος.

15. Εκείνος που βλέπει και ίχνος μόνο μίσους μέσα στην καρδιά του, προς οποιονδήποτε άνθρωπο για οποιοδήποτε φταιξιμό του, είναι εντελώς ξένος από την αγάπη προς το Θεό. Γιατί η αγάπη προς το Θεό δεν ανέχεται διόλου το μίσος κατά του ανθρώπου.

16. «Όποιος με αγαπά – λέει ο Κύριος- θα τηρήσει τις εντολές μου. Και η δική μου εντολή είναι να αγαπάτε ο ένας τον άλλο». Ήρα λοιπόν εκείνος που δεν αγαπά τον πλησίον του, δεν τηρεί την εντολή του Κυρίου. Εκείνος που δεν τηρεί την εντολή, ούτε τον Κύριο μπορεί να αγαπήσει.

17. Μακάριος ο άνθρωπος που μπορεί να αγαπήσει τον κάθε άνθρωπο στον ίδιο βαθμό.

18. Μακάριος ο άνθρωπος που δεν προσηλώνεται σε κανένα πράγμα φθαρτό ή πρόσκαιρο.

19. Μακάριος ο νους που προσπέρασε όλα τα όντα και απολαμβάνει συνεχώς τη θεία ωραιότητα.

20. Εκείνος που φροντίζει τη σάρκα, πώς να ικανοποιεί τις επιθυμίες της, και τα πρόσκαιρα πράγματα έχει μνησικακία προς τον πλησίον του, αυτός λατρεύει την κτίση αντί του Δημιουργού.

21. Εκείνος που διατηρεί το σώμα του γερό και μακριά από ηδονές, το έχει σύνδουλό του για να υπηρετεί τα πνευματικά.

22. Όποιος αποφεύγει όλες τις κοσμικές επιθυμίες, κάνει τον εαυτό του ανώτερο από κάθε κοσμική υλικότητα.

23. Όποιος αγαπά το Θεό, αγαπά δίχως άλλο τον πλησίον του. Ένας τέτοιος άνθρωπος δεν

μπορεί να φυλάει χρήματα. τα διαχειρίζεται κατά το θέλημα του Θεού και τα μοιράζει σ'Α εκείνους που έχουν ανάγκη.

24. Όποιος κάνει ελεημοσύνη μιμούμενος το Θεό, δεν κάνει διάκριση καλού και κακού, δικαίου και αδίκου στα απαραίτητα της ζωής, αλλά μοιράζει ίδια σε όλους κατά τις ανάγκες τους, αν και προτιμά για την αγαθή του προαίρεση τον ενάρετο από τον κακό.

25. Ο Θεός, εκ φύσεως αγαθός και απαθής, όλους τους αγαπά εξίσου ως δημιουργήματά Του, αλλά τον ενάρετο τον δοξάζει επειδή αποκτά και τη γνώση, ενώ τον κακό άνθρωπο, τον ελεεί λόγω της αγαθότητάς Του, και παιδεύοντάς τον σ'Α αυτόν τον κόσμο, τον φέρνει σε μετάνοια και διόρθωση. Έτσι και ο καλοπροαίρετος και απαθής άνθρωπος, όλους τους ανθρώπους του αγαπά εξίσου. Τον ενάρετο και για την ανθρώπινη φύση του, και για την καλή του προαίρεση. τον κακό τον ελεεί και σαν συνάνθρωπό του, και από συμπάθεια, επειδή ως ανόητος βαδίζει στο σκοτάδι.

26. Η διάθεση της αγάπης δεν διαπιστώνεται μόνο με την παροχή χρημάτων, αλλά πολύ περισσότερο με τη μετάδοση του λόγου και με τη σωματική διακονία.

27. Εκείνος που απαρνήθηκε ειλικρινά τα κοσμικά και υπηρετεί με αγάπη απροσποίητη τον πλησίον του, ελευθερώνεται γρήγορα από κάθε πάθος και μετέχει στη θεία αγάπη και γνώση.

28. Εκείνος που έκανε κτήμα του τη θεία αγάπη, δεν κουράζεται να ακολουθεί συνέχεια τον Κύριό του, όπως λέει ο θείος Ιερεμίας, αλλά υπομένει με γενναιότητα κάθε κόπο, κακολογία και ύβρη, χωρίς να σκέφτεται το κακό που του έκανε οποιοσδήποτε.

29. Όταν σε προσβάλει κανένας ή σε εξευτελίσει σε κάτι, τότε φυλάξου από τους λογισμούς της οργής, μήπως με τη λύπη σε χωρίσουν από την αγάπη και σε μεταφέρουν στη χώρα του μίσους.

30. Όταν αισθανθείς πόνο επειδή κάποιος σε προσέβαλε ή σε ντρόπιασε, να ξέρεις ότι ωφελήθηκες πολύ. με το ντρόπιασμα βγήκε από μέσα σου η κενοδοξία.

31. Όπως η μνήμη της φωτιάς δεν ζεσταίνει το σώμα, έτσι πίστη χωρίς αγάπη δεν φέρνει στην ψυχή τον φωτισμό της γνώσεως.

32. Όπως το φως του ήλιου έλκει το υγιές μάτι, έτσι και η γνώση του Θεού τραβά φυσικώς τον καθαρό νου στον εαυτό της με την αγάπη.

33. Νους καθαρός είναι ο νους που απομακρύνθηκε από την άγνοια και καταφωτίζεται από το θείο φως.

34. Ψυχή καθαρή είναι εκείνη που ελευθερώθηκε από τα πάθη και ευφραίνεται ακατάπαυστα με τη θεία αγάπη.

35. Πάθος αξιοκατηγόρητο, είναι μια κίνηση της ψυχής παρά φύση.

36. Απάθεια είναι μια ειρηνική κατάσταση της ψυχής, κατά την οποία η ψυχή δύσκολα κινείται προς την κακία.

37. Εκείνος που απέκτησε τους καρπούς της αγάπης με το ζήλο του, δεν χωρίζεται από αυτή, ακόμη κι αν υποφέρει μύρια κακά. Ας σε πείσει για αυτό ο Στέφανος ο μαθητής του Χριστού και οι όμοιοί του που προσευχόταν για κείνους που τον φόνευαν και ζητούσε να τους συγχωρήσει ο Θεός, επειδή ενεργούσαν έτσι από άγνοια.

38. Αν ιδίωμα της αγάπης είναι η μακροθυμία και η χρηστότητα, τότε εκείνος που θυμομανιάζει και ενεργεί δόλια, είναι φανερό ότι αποξενώνεται από την αγάπη. Κι όποιος είναι ξένος από την αγάπη, είναι ξένος από το Θεό, αφού ο Θεός είναι αγάπη.

39. «Μη πείτε, λέει ο θείος Ιερεμίας, ότι είστε ναός του Κυρίου». και συ μην πεις ότι «η απογυμνωμένη από έργα πίστη στον Κύριό μας Ιησού Χριστό μπορεί να σε σώσει». Αυτό είναι αδύνατο, αν δεν αποκτήσεις και την αγάπη προς Αυτόν με τα έργα. Η γυμνή από έργα πίστη δεν ωφελεί, αφού και τα δαιμόνια πιστεύουν και τρέμουν.

40. Έργο αγάπης είναι η προς τον πλησίον ολόψυχη ευεργεσία και μακροθυμία και υπομονή και η χρήση των πραγμάτων με ορθό λόγο.

41. Όποιος αγαπά το Θεό, δεν λυπεί κανένα, ούτε λυπάται από κανένα για πρόσκαιρα πράγματα. Μια μόνο λύπη προξενεί και δοκιμάζει, τη σωτήρια λύπη, την οποία ο μακάριος Παύλος και δοκίμασε και προξένησε στους Κορινθίους.

42. Εκείνος που αγαπά το Θεό, ζει αγγελικό βίο πάνω στη γη. νηστεύει κι αγρυπνεί, ψάλλει και προσεύχεται, και για κάθε άνθρωπο σκέφτεται πάντοτε καλά.

43. Ό,τι επιθυμεί κανείς, εκείνο αγωνίζεται να αποκτήσει. Κι από όλα τα αγαθά και επιθυμητά, ασύγκριτα πιο αγαθό και επιθυμητό είναι ο Θεός. Πόση λοιπόν επιμέλεια έχουμε χρέος να καταβάλουμε για να επιτύχουμε το φύσει αγαθό και επιθυμητό;

44. Μη μολύνεις τη σάρκα σου με αισχρές πράξεις και μη λερώνεις την ψυχή σου με πονηρούς λογισμούς. Και η ειρήνη του Θεού θα έρθει σ'Α εσένα και θα φέρει την αγάπη.

45. Να καταπονείς το σώμα σου με νηστεία και αγρυπνία και ν'Α ασχολείσαι ακούραστα με την ψαλμωδία και την προσευχή. και θα έρθει σ'Α εσένα ο αγιασμός της σωφροσύνης και θα φέρει την αγάπη.

46. Εκείνος που αξιώθηκε να λάβει την θεία γνώση και απόκτησε δια μέσου της αγάπης το φωτισμό της, δε θα παρασυρθεί ποτέ από το πνεύμα της κενοδοξίας. Εύκολα όμως παρασύρεται από αυτήν όποιος δεν αξιώθηκε τη θεία γνώση. Αλλά αν ο άνθρωπος αυτός σε κάθε τι που πράττει έχει στραμμένο το βλέμμα του στο Θεό, με την αίσθηση ότι όλα τα πράττει για Αυτόν, εύκολα με τη βοήθεια του Θεού θα απαλλαγεί από την κενοδοξία.

47. Όποιος δεν απόκτησε ακόμη τη θεία γνώση, που εκδηλώνεται με την αγάπη, έχει μεγάλη ιδέα για όσα έργα κάνει σύμφωνα με το θέλημα του Θεού. Εκείνος όμως που αξιώθηκε και την απέκτησε, λέει με βαθιά συναίσθηση τα λόγια που είπε ο πατριάρχης Αβραάμ όταν είδε το Θεό: «Εγώ είμαι χώμα και στάχτη».

48. Εκείνος που φοβάται τον Κύριο, έχει πάντοτε σύντροφό του την ταπεινοφροσύνη, και με τις ενθυμήσεις που αυτή προκαλεί, φτάνει στη θεία αγάπη και ευχαριστία. Φέρνει στο νου του τη ζωή που έκανε πρωτύτερα στον κόσμο, και τα διάφορα αμαρτήματα και τους πειρασμούς που αντιμετώπισε από τον καιρό της νεότητάς το, και πως απ' όλα εκείνα τον γλίτωσε ο Κύριος, και τον μετέφερε από την ζωή των παθών στον κατά Θεόν βίο. και μαζί με το φόβο, αποκτά και την αγάπη, ευχαριστώντας πάντοτε με πολλή ταπεινοφροσύνη τον Ευεργέτη και Κυβερνήτη της ζωής μας.

49. Μη λερώσεις το νου σου ανεχόμενος λογισμούς επιθυμίας και θυμού, για να ξεπέσεις από την καθαρή προσευχή και περιπέσεις στο πνεύμα της ακηδίας.

50. Τότε ο νους χάνει την οικειότητα που έχει με το Θεό, όταν δέχεται πονηρούς ή ακάθαρτους λογισμούς να παραμένουν.

51. Ο ανόητος, που τον οδηγούν τα πάθη, όταν αναστατώνεται από το θυμό, βιάζεται να

φύγει ασυλλόγιστα μακριά από του αδελφούς. Ήλλοτε πάλι, όταν καίγεται από την επιθυμία, μετανοιωμένος τρέχει να τους συναντήσει. Ο φρόνιμος όμως, και στις δυο περιπτώσεις κάνει το αντίθετο. Στην περίπτωση του θυμού, αφού κόψει τις αιτίες της ταραχής, απαλλάσσει τον εαυτό του από τη λύπη προς τους αδελφούς. στην περίπτωση της επιθυμίας, συγκρατεί τον εαυτό του από την παράλογη παρόρμηση για συνάντηση άλλων.

52. Στον καιρό των πειρασμών μην εγκαταλείψεις το Μοναστήρι σου, αλλά υπόμενε με γενναιότητα τα κύματα των λογισμών, και μάλιστα της λύπης και της ακηδίας. Έτσι αφού δοκιμαστείς κατά θεία οικονομία με τις θλίψεις, θα αποκτήσεις βέβαιη ελπίδα στο Θεό. Αν όμως το εγκαταλείψεις, θα φανείς ανάξιος, ανανδρος και άστατος.

53. Αν θέλει να μην ξεπέσεις από την αγάπη του Θεού, μήτε τον αδελφό να αφήσεις να κοιμηθεί στενοχωρημένος εναντίον σου. Συμφιλιώσου με τον αδελφό σου και τότε πήγαινε και πρόσφερε στον Χριστό με καθαρή συνείδηση το δώρο της αγάπης, με ένθερμη προσευχή.

54. Αν εκείνος που έχει όλα τα χαρίσματα του Αγίου πνεύματος, και δεν έχει αγάπη, δεν ωφελείται τίποτε σύμφωνα με τον θείο Απόστολο, πόση επιμέλεια πρέπει να καταβάλομε για να την αποκτήσουμε;

55. Αν η αγάπη δεν κάνει κακό στον πλησίον, εκείνος που φθονεί τον αδελφό και λυπάται

για την προκοπή του και με ειρωνείες προσπαθεί να κηλιδώσει την υπόληψή του ή με όποια κακοήθεια τον επιβουλεύεται, πως αυτός δεν αποξενώνεται από την αγάπη και δεν κάνει τον εαυτό του ένοχο για την αιώνια Κρίση;

56. Αν η αγάπη είναι το πλήρωμα του νόμου, εκείνος που έχει μνησικακία για τον αδελφό και κάνει δόλια σχέδια εναντίον του και τον καταριέται και δοκιμάζει χαρά για κάθε πτώση του, πως δεν καταπατεί το νόμο και δεν είναι άξιος για την αιώνια κόλαση;

57. Αν εκείνος που κατηγορεί και κρίνει τον αδελφό του κατηγορεί και κρίνει το θείο νόμο, και ο νόμος του Χριστού είναι η αγάπη, πως δεν ξεπέφτει από την αγάπη του Χριστού εκείνος που καταλαλεί, και δεν προξενεί ο ίδιος στον εαυτό του την αιώνια κόλαση;

58. Μην παραδώσεις την ακοή σου στους λόγους όποιου καταλαλεί, ούτε τους δικούς σου λόγους σε ακοή ενός φιλοκατήγορου, μιλώντας ή ακούγοντας με ευχαρίστηση κατά του πλησίον σου, για να μη χάσεις τη θεία αγάπη και βρεθείς απόκληρος από την αιώνια ζωή.

59. Μη δέχεσαι κατηγορίες κατά του πνευματικού σου πατέρα, μήτε να διευκολύνεις εκείνον που τον προσβάλλει, για μην οργιστεί ο Κύριος για τα έργα σου και σε εξολοθρεύσει από τη χώρα της ζωής.

60. Κλείνε το στόμα εκείνου που κατηγορεί τον άλλον, για να μην αμαρτάνεις μαζί του διπλή αμαρτία. και συνηθίζοντας ο ίδιος σε καταστρεπτικό πάθος, και μη σταματώντας εκείνον που φλυαρεί κατά του πλησίον.

61. "Εγώ όμως σας λέω, είπε ο Κύριος, αγαπάτε τους εχθρούς σας, ευεργετείστε όσους σας μισούν, προσεύχεσθε για όσους σας βλάπτουν". Γιατί τα διέταξε αυτά; Για να σε ελευθερώσει από το μίσος, τη λύπη, την οργή και την μνησικακία και να σε αξιώσει να λάβεις το μέγιστο απόκτημα, την τέλεια αγάπη, που είναι αδύνατο να την έχει όποιος δεν αγαπά εξίσου όλους τους ανθρώπους, κατά μίμηση του Θεού, ο οποίος αγαπά εξίσου όλους τους ανθρώπους και θέλει να σωθούν και να λάβουν πλήρη γνώση της αλήθειας.

62. «Όμως σας λέω μην αντισταθείτε στον πονηρό, αλλά αν κανείς σε χτυπήσει στο δεξί μέρος του προσώπου σου, γύρισέ του και το άλλο. και σ'Α αυτόν που θέλει να σε πάει στο δικαστήριο για να σου πάρει τον χιτώνα, αφήσέ του και το ιμάτιο. και αν σε αγγαρεύει κάποιος για ένα μίλι, πήγαινε μαζί του δύο». Γιατί λέει αυτά ο Κύριος; Για να φυλάξει κι εσένα χωρίς οργή, ταραχή και λύπη, και να διδάξει κι εκείνον με την ανεξικακία σου. και τους δύο πάλι, σαν καλός Πατέρας, να σας φέρει στο ζυγό της αγάπης.

63. Των πραγμάτων, με τα οποία κάποτε μας έδενε κάποιο πάθος, έχουμε μέσα μας τις εμπαιθείς φαντασίες. Όποιος λοιπόν νικά τις εμπαιθείς φαντασίες, καταφρονεί οπωσδήποτε και τα πράγματα που αυτές απεικονίζουν. Γιατί ο πόλεμος εναντίον των ενθυμήσεων είναι τόσο χειρότερος από τον πόλεμο εναντίον των πραγμάτων, όσο είναι πιο εύκολο να αμαρτάνει κανείς με τη διάνοια από το να αμαρτάνει με έργα.

64. ¶λλα από τα πάθη είναι σωματικά και άλλα ψυχικά. Τα σωματικά έχουν τις αφορμές τους από το σώμα, τα ψυχικά από τα εξωτερικά πράγματα. Και τα δύο αυτά είδη παθών τα αφανίζουν η αγάπη και η εγκράτεια. η πρώτη τα ψυχικά, η δεύτερη τα σωματικά.

65. Από τα πάθη, άλλα ανήκουν στο θυμικό μέρος της ψυχής, άλλα στο επιθυμητικό. Και τα δύο αυτά είδη κινούνται δια μέσου των αισθήσεων. Και κινούνται τότε, όταν η ψυχή βρίσκεται έξω από τα όρια της εγκράτειας και της αγάπης.

66. Τα πάθη του θυμικού μέρους της ψυχής είναι πιο δυσκοπολέμητα από τα πάθη του επιθυμητικού. Γι'αυτό και δόθηκε από τον Κύριο εναντίον των παθών του θυμικού δυνατότερο φάρμακο, το οποίο είναι η εντολή της αγάπης.

67. Όλα τα άλλα πάθη, ερεθίζουν είτε το θυμικό μέρος της ψυχής, είτε το επιθυμητικό, είτε το λογιστικό, όπως είναι η λήθη και η άγνοια. Η ακηδία όμως, κυριαρχώντας σ'Α όλες τις δυνάμεις της ψυχής, κινεί όλα μαζί τα πάθη. Καλώς λοιπόν ο Κύριος, δίνοντας το αντίδοτό της, λέει: «Με την υπομονή σας, κερδίστε τις ψυχές σας» (σημ: ακηδία=η απουσία διάθεσης για ενασχόληση με τα πνευματικά)

68. Μην προσβάλεις ποτέ κανένα αδελφό, και μάλιστα χωρίς εύλογη αιτία, μη τυχόν επιστρέψει στον κόσμο μη μπορώντας ν'Α αντέξει τη θλίψη, και έτσι δε θα αποφύγεις τον

έλεγχο της συνειδήσεως που θα σου προξενεί πάντα λύπη στην προσευχή και θα αποδιώχνει το νου από την παρρησία προς τον Θεό.

69. Μην ανέχεσαι τις υπόνοιες ή και τους ανθρώπους που σου μεταφέρουν σκάνδαλα άλλων. Γιατί εκείνοι που παραδέχονται σκάνδαλα με οποιοδήποτε τρόπο για εκείνα που συμβαίνουν προαιρετικά ή απροαίρετα, δεν γνωρίζουν τον δρόμο της ειρήνης, η οποία οδηγεί τους εραστές της δια μέσου της αγάπης στη γνώση του Θεού.

70. Δεν έχει τέλεια αγάπη εκείνος που αλλάζει διάθεση προς τους ανθρώπους ανάλογα με τον χαρακτήρα τους. τον έναν π.χ. τον αγαπά και τον άλλον τον μισεί, ή τον ίδιο άνθρωπο άλλοτε τον αγαπά και άλλοτε τον μισεί για τις ίδιες αιτίες.

71. Η τέλεια αγάπη δεν διαχωρίζει κατά τις διαθέσεις των επιμέρους ανθρώπων τη μία και κοινή ανθρώπινη φύση, αλλά αποβλέποντας σ'Α αυτήν, αγαπά εξίσου όλους τους ανθρώπους. Αγαπά τους ενάρετους ως φίλους. τους κακούς τους αγαπά ως εχθρούς, και τους ευεργετεί και μακροθυμεί και υπομένει αν τη βλάψουν, χωρίς να λογαριάζει διόλου το κακό, αλλά και πάσχει για χάρη τους, αν το καλέσει η περίπτωση, για να τους κάνει και αυτούς φίλους, αν είναι δυνατόν. Αν δεν το κατορθώσει, δεν αλλάζει τη διάθεσή της, αλλά φανερώνει τους καρπούς της αγάπης εξίσου προς όλους τους ανθρώπους. Γι'Α αυτό και ο Κύριός μας και Θεός Ιησούς Χριστός, δείχνοντας την αγάπη Του σ'Α εμάς, έπαθε για χάρη όλης της ανθρωπότητας και χάρισε σε όλους μας εξίσου την ελπίδα της αναστάσεως- αν και καθένας κάνει τον εαυτό του άξιο είτε για δόξα, είτε για κόλαση.

72. Εκείνος που δεν καταφρονεί τη δόξα και την εξουδένωση, τον πλούτο και τη φτώχεια, την ηδονή και τη λύπη, δεν απέκτησε ακόμη την τέλεια αγάπη. Γιατί η τέλεια αγάπη δεν καταφρονεί μόνο αυτά αλλά και την πρόσκαιρη ζωή και το θάνατο.

73. Ήκουσε τι λένε εκείνοι που αξιώθηκαν να έχουν την τέλεια αγάπη: «Ποιος θα μας χωρίσει από την αγάπη του Χριστού; Θλίψη ή στενοχώρια ή διωγμός ή γυμνότητα ή κίνδυνος ή μάχαιρα; Καθώς λέει η Γραφή, για χάρη Σου θανατωνόμαστε όλη την ημέρα. θεωρηθήκαμε ως πρόβατα για σφαγή. Αλλά σ' όλα τούτα βγήκαμε νικητές με τη βοήθεια Εκείνου που μας αγάπησε. Πιστεύω απόλυτα ότι ούτε θάνατος, ούτε ζωή, ούτε άγγελοι, ούτε Αρχές, ούτε Δυνάμεις, ούτε τωρινά, ούτε μελλοντικά, ούτε ύψωμα, ούτε βάθος, ούτε καμιά άλλη κτίση θα μπορέσει να μας χωρίσει από την αγάπη του Θεού που εκδηλώνεται με τον Ιησού Χριστό, τον Κύριό μας».

74. Ήκουσε πάλι τι λένε για την αγάπη του πλησίον: «Λέω αλήθεια, μάρτυς μου ο Χριστός, δεν ψεύδομαι. η συνείδησή μου, που φωτίζεται από το Άγιο Πνεύμα, μαρτυρεί κι αυτή, ότι έχω μεγάλη λύπη και πόνο αδιάκοπο στην καρδιά μου για τους ομοεθνείς μου Ιουδαίους. Θα δεχόμουν να χωριστώ εγώ από το Χριστό για χάρη των αδελφών μου, των φυσικών συγγενών μου, οι οποίοι είναι Ισραηλίτες κλπ.» Παρόμοια είπαν και ο Μωυσής και οι άλλοι άγιοι.

75. Εκείνος που δεν καταφρονεί τη δόξα και την ηδονή, καθώς και τη φιλαργυρία που συντελεί στην αύξησή τους και για χάρη τους υπάρχει, δεν μπορεί να κόψει τις αφορμές του θυμού. Εκείνος όμως που δεν τις κόβει δεν μπορεί να επιτύχει την τέλεια αγάπη.

76. Η ταπείνωση και η κακοπάθεια ελευθερώνουν τον άνθρωπο από κάθε αμαρτία, καθώς κόβει η μια τα πάθη της ψυχής και άλλη τα πάθη του σώματος. Αυτό έκανε και ο μακάριος Δαβίδ και προσευχόταν στο Θεό λέγοντας: «Δες την ταπείνωσή μου και τον κόπο μου και συγχώρεσε όλες τις αμαρτίες μου».

77. Δια μέσου των εντολών Του, ο Κύριος κάνει απαθείς όσους τις εφαρμόζουν. Δια μέσου των θείων δογμάτων, χαρίζει σ'Α αυτούς το φωτισμό της θείας γνώσεως.

78. Όλα τα δόγματα αναφέρονται ή στο Θεό, ή στα ορατά, ή στα ορατά και τα αόρατα ή στην πρόνοια και την κρίση του Θεού γι'Α αυτά.

79. Η ελεημοσύνη θεραπεύει το θυμικό μέρος της ψυχής. η νηστεία μαραίνει την επιθυμία. η προσευχή καθαρίζει το νου και τον κάνει επιτήδειο για τη θεωρία των όντων. Γιατί ανάλογα με τι δυνάμεις της ψυχής, ο Κύριος μας χάρισε τις εντολές Του.

80. «Μάθετε από εμένα, λέει ο Κύριος, ότι είμαι πράος και ταπεινός στην καρδιά κτλ». Η πραότητα διατηρεί ατάραχο το θυμικό μέρος της ψυχής. η ταπείνωση ελευθερώνει το νου από την αλαζονεία και την κenoδοξία.

81. Ο φόβος του Θεού είναι δύο ειδών. Εκείνος που γεννιέται μέσα μας από τις απειλές της κολάσεως και κάνει να φυτρώνουν μέσα μας η εγκράτεια, η ελπίδα στο Θεό, η απάθεια και στη συνέχεια κατά φυσική τάξη η αγάπη. Και ο φόβος που είναι ενωμένος με την ίδια την αγάπη, και φέρνει πάντοτε στην ψυχή ευλάβεια, για να μην καταλήξει σε καταφρόνηση του Θεού εξαιτίας της παρρησίας που δίνει η αγάπη.

82. Τον πρώτο φόβο εκτοπίζει η τέλεια αγάπη, γιατί η ψυχή που την έχει δεν φοβάται πλέον την κόλαση. Το δεύτερο φόβο τον έχει, όπως είπαμε, η αγάπη πάντοτε ενωμένο μαζί της. Στον πρώτο φόβο ταιριάζει ο λόγος: «Με το φόβο του Κυρίου απομακρύνεται καθένας από το κακό», και ο λόγος: «Αρχή της σοφίας είναι ο φόβος του Κυρίου». Στο δεύτερο φόβο ταιριάζει ο λόγος: «Δε θα δοκιμάσουν στέρηση όσοι φοβούνται τον Κύριο».

83. «Νεκρώστε λοιπόν τα μέλη σας που σέρνονται στη γη. την πορνεία, την ακαθαρσία, το πάθος, την κακή επιθυμία και την πλεονεξία κτλ». Με τη γη εννοεί το σαρκικό φρόνημα. Πορνεία ονόμασε την έμπρακτη αμαρτία. Ακαθαρσία είπε τη συγκατάθεση στην αμαρτία. Πάθος, τον εμπάθη λογισμό. Επιθυμία κακή ονόμασε την απλή παραδοχή του λογισμού και της επιθυμίας. Πλεονεξία είπε το υλικό που γεννά και αυξάνει το πάθος. Όλα λοιπόν αυτά, σαν μέλη του σαρκικού φρονήματος, διέταξε ο Απόστολος να νεκρώσουμε.

84. Η μνήμη, στην αρχή, φέρνει στο νου το λογισμό χωρίς εμπάθεια. και όταν αυτός μένει στο νου για καιρό, κινείται το πάθος. Αν αυτό δεν εξολοθρευτεί, λυγίζει στο νου στη συγκατάθεση. Μετά την συγκατάθεση αρχίζει η έμπρακτη αμαρτία. Ο πάνσοφος λοιπόν Απόστολος (Παύλος), γράφοντας προς τους Χριστιανούς που ήταν πρωτύτερα ειδωλολάτρες, διατάζει πρώτα να αφανίζουν το αποτέλεσμα της αμαρτίας. και έπειτα, με αντίστροφη σειρά, να καταλήγουν στην αιτία της αμαρτίας. Και η αιτία είναι, όπως είπαμε, η πλεονεξία, που γεννά και αυξάνει το πάθος. Νομίζω ότι εδώ σημαίνει τη γαστριμαργία, η

οποία είναι η μητέρα και τροφός της πορνείας. Γιατί η πλεονεξία είναι κακή όχι μόνο για τα χρήματα, αλλά και για τη τροφή. όπως και η εγκράτεια δεν εννοείται μόνο για τα φαγητά, αλλά και για τα χρήματα.

85. Όπως ένα σπουργίτι δεμένο από το πόδι, όταν πάει να πετάξει, πέφτει στο χώμα, επειδή το τραβάει το σχοινί, έτσι και ο νους που δεν απέκτησε ακόμη την απάθεια και πετά προς τη γνώση των επουρανίων, τραβιέται από τα πάθη στη γη.

86. Όταν ο νους ελευθερωθεί τελείως από τα πάθη, τότε πορεύεται προς τη θεωρία των όντων χωρίς να γυρίζει πίσω, βαδίζοντας πλέον προς τη γνώση της Αγίας Τριάδας.

87. Όταν είναι καθарός ο νους, δεχόμενος τα νοήματα των πραγμάτων προχωρεί μέσω αυτών στην πνευματική θεωρία. όταν όμως από ραθυμία γίνει ακάθαρτος, τότε τα μεν νοήματα των άλλων πραγμάτων τα φαντάζεται απλώς (χωρίς να οδηγείται σε θεωρία), τα δε ανθρώπινα νοήματα που δέχεται, τα μετατρέπει σε αισχρούς ή πονηρούς λογισμούς.

88. Όταν, πάντοτε, κατά τον καιρό της προσευχής, δεν ενοχλεί το νου σου κανένα νόημα του κόσμου, τότε να ξέρεις ότι δεν είσαι έξω από τα όρια της απάθειας.

89. Όταν η ψυχή αρχίζει να αισθάνεται την ίδια την υγεία της, τότε και τις φαντασίες του ύπνου τις βλέπει χωρίς εμπάθεια και ταραχή.

90. Όπως το μάτι ελκύει η ομορφιά των ορατών, έτσι και τον καθαρό νου η γνώση των αοράτων. Αόρατα εννοώ τα ασώματα.

91. Μεγάλο πράγμα είναι να μην κινείται κανείς σε κάποιο πάθος από τα πράγματα. πολύ μεγαλύτερο όμως είναι να μένει απαθής απέναντι στις φαντασίες των πραγμάτων. Γιατί ο πόλεμος των δαιμόνων εναντίον μας με τους λογισμούς, είναι πολύ πιο φοβερός από τον πόλεμο μέσω των πραγμάτων.

92. Εκείνος που κατόρθωσε τις αρετές και πλούτισε με θεία γνώση, επειδή βλέπει τα πράγματα στη φυσική τους κατάσταση, πράττει τα πάντα και μιλά για αυτά κατά τις υπαγορεύσεις του ορθού λόγου, χωρίς να σφάλει καθόλου. Γιατί από την ορθή ή μη ορθή χρησιμοποίηση των πραγμάτων είναι που γινόμαστε ενάρετοι ή κακοί.

93. Σημάδι τέλει απάθειας είναι το να αναδύονται πάντοτε στην καρδιά χωρίς πάθος τα νοήματα των πραγμάτων, τόσο όταν είμαστε ξυπνητοί, όσο και στον ύπνο μας.

94. Ο νους αποβάλλει με την εκτέλεση των εντολών, τα πάθη. με την πνευματική θεωρία των ορατών, τα εμπαθή νοήματα των πραγμάτων. με τη γνώση των αοράτων, τη θεωρία των ορατών. τέλος κι αυτήν την αποβάλλει, με τη γνώση της Αγίας Τριάδας.

95. Όταν ο ήλιος ανατέλλει και φωτίζει τον κόσμο, φανερώνει και τον εαυτό του και τα πράγματα που φωτίζονται από αυτόν. Έτσι και ο Ήλιος της δικαιοσύνης, όταν ανατέλλει στον καθαρό νου, φανερώνει και τον εαυτό Του , και τους λόγους όσων έχουν γίνει από Αυτόν και όσων μέλλουν να γίνουν.

96. Δεν γνωρίζουμε το Θεό στην ουσία Του, αλλά από τα θαυμαστά έργα Του και την πρόνοιά Του για τα όντα. Απ'Α αυτά, σαν μέσα από καθρέφτη, βλέπουμε την άπειρη αγαθότητα και σοφία και δύναμή Του.

97. Ο καθαρός νους κινείται ή μέσα στα χωρίς πάθος νοήματα των ανθρωπίνων πραγμάτων, ή στη φυσική θεωρία των ορατών ή αοράτων, ή μέσα στο φως της Αγίας Τριάδας.

98. Όταν ο νους φτάσει στη θεωρία των ορατών, ερευνά ή τους φυσικούς λόγους τους ή τους λόγους που αυτοί υποδηλώνουν, ή ζητεί την ίδια την αιτία τους.

99. Όταν πάλι κινείται στη θεωρία των αοράτων, ζητεί και τους φυσικούς τους λόγους και την αιτία υπάρξέως τους και τα επακόλουθά της, και ποια είναι η σχετική μες αυτά πρόνοια και κρίση.

100. Όταν ο νους φτάσει στο Θεό, ζητεί πρώτα να μάθει τους λόγους περί της ουσίας Του, καθώς φλέγεται από τον πόθο. Δεν μπορεί όμως να ικανοποιήσει τον πόθο αυτό (γιατί κάτι τέτοιο είναι τελείως αδύνατο σε όλα γενικώς τα λογικά δημιουργήματα). έτσι παρηγορείται από τη γνώση των σχετικών με τις ιδιότητες του Θεού. Δηλαδή της αιωνιότητας, της απειρίας, της απεριοριστίας, της αγαθότητας, της σοφίας, της δυνάμεως να δημιουργεί, να προνοεί και να κρίνει τα όντα. Το μόνο που μπορούμε να καταλάβουμε για Αυτόν, είναι η απειρία Του και το ότι είναι αδύνατο να γίνει γνωστός, όπως έχουν πει οι θεολόγοι Γρηγόριος και Διονύσιος Αρεοπαγίτης.